

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

ВЕЛИКОРОДА Ю.М., ДОЙЧИК О.Я.

ВИРОБНИЧА ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА

**методичні рекомендації для студентів ОР Магістр
спеціальності 035 Філологія,
спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська**

Івано-Франківськ

2023

УДК 81'25:37.091.33-027.22(072)

Виробнича перекладацька практика: методичні рекомендації для студентів ОР Магістр спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська / уклад. Великорода Ю.М., Дойчик О.Я. Івано-Франківськ, ПНУ ім. В.Стефаника. 2023. 20 с.

Методичні рекомендації укладено з метою допомогти магістрантам у проходженні виробничої перекладацької практики з основної іноземної мови. Посібник деталізовано розкриває основні етапи проходження практики, вимоги до оформлення звітів. Методичні рекомендації призначено для здобувачів другого рівня освіти та методистів, які забезпечують організацію і проведення практики.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бистров Я.В. – доктор філологічних наук, завідувач кафедри англійської філології Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника.

Нісевич С.І. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри декоративного мистецтва Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

*Друкується за ухвалою Вченої ради факультету іноземних мов
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(протокол № 9 від 19 червня 2023 р.)*

© Великорода Ю.М., 2023

© Дойчик О.Я., 2023

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Зміст виробничої практики.....	6
Мета і цілі виробничої практики.....	9

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Етапи організаційно-методичної роботи.....	11
Очікувані результати проходження виробничої практики.....	11
Система оцінювання.....	12
Критерії оцінювання.....	14
Політика проходження виробничої практики.....	15

ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Щоденник студента-практиканта.....	18
План навчальної діяльності студента-практиканта.....	19

ДОВІДКОВІ МАТЕРІАЛИ.....

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Організація та проведення практики студентів у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника регламентовано відповідним Положенням ПНУ, розробленим відповідно до чинного законодавства у сфері освіти України: Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Наказу Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 р. № 93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міносвіти № 351 (0351281-94) від 20 грудня 1994 р.), Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Зміст виробничої практики

Виробнича перекладацька практика (основна іноземна мова) спеціальності 035. Філологія, спеціалізації: 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська є обов'язковим компонентом освітньої програми і невід'ємною частиною професійної підготовки фахівців, що здобувають рівень вищої освіти магістра.

Практика є завершальним етапом професійної підготовки студентів у вищому навчальному закладі, характеризується високим ступенем самосвідомості і відповідальності студентів, розширенням

обсягу і складності змісту роботи. У процесі цієї практики студенти опановують систему перекладацької діяльності у професійній сфері. Практика покликана готувати майбутніх магістрів до практичної роботи з організаціями, що займаються виданням перекладної літератури та забезпечити належний рівень їхньої професійної підготовки. Виробничій практиці передуює вивчення навчальних дисциплін «Практика письмового перекладу», «Технології викладання фахових дисциплін».

Основний зміст практики – письмовий переклад літературних рецензій з англійської мови на українську для видавництва. Кращі переклади публікуватимуться видавництвом на власних ресурсах з зазначенням імені перекладача.

Практикант повинен письмово перекласти до 10 сторінок тексту літературної рецензії з англійської мови на українську та здійснити редагування перекладу свого колеги.

Під час виробничої практики студент також працює з редактором перекладу та коректором для покращення кінцевого тексту перекладу. На основі відгуків від редактора та коректора студент фіналізує свій переклад та здає керівнику практики. Після перекладу студенти обговорюють свої результати з керівником практики та аналізують проблемні моменти.

Обов'язки студента-практиканта:

- набути відповідні виробничі (перекладацькі) навички з майбутньої спеціальності;
- своєчасно виконувати всі адміністративні та методичні вказівки керівника практики, завідувача кафедри;

- перекласти текст літературної рецензії з англійської мови на українську;
- проредагувати перекладений текст колеги;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку факультету;
- сумлінно виконувати всі види робіт, визначені програмою практики;
- систематично вести щоденник практики;
- своєчасно підготувати звіт та документацію про проходження практики.

Методи навчання:

- усна доповідь,
- метод консультативної практики,
- метод спостереження, оцінювання, планування, контролю,
- метод діалогу та полілогу з аудиторією,
- демонстрація, інтерактивний метод,
- метод практичної взаємодії,
- евристична бесіда,
- навчальний тренінг,
- метод нормування та регулювання,
- інформаційно-комунікаційні методи.

Методи контролю:

- поточний і підсумковий контроль виконання програми виробничої практики,
- компонентний звіт про етапи й результати практики,

- захист матеріалів практики,
- підсумкова конференція.

Мета і цілі науково-педагогічної практики

Мета виробничої (перекладацької) практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти полягає у закріпленні і розвитку професійних знань та вмінь, набутих за час навчання, та підготовки випускників ЗВО до майбутньої роботи на у сфері письмового перекладу.

Цілями виробничої практики є

- методична підготовка студентів до виконання обов'язків перекладача;
- формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток уміння застосовувати набуті знання в умовах реального процесу перекладу,
- вивчення та апробація інноваційних методів та прийомів перекладу,
- вдосконалення вмінь упевнено застосовувати знання іноземної мови в ситуаціях професійного й наукового спілкування;
- усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів іноземної мови для досягнення запланованого прагматичного результату, ведення успішної особистісної та професійної комунікації;

- набуття вмінь застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань;
- вдосконалення вмінь вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень;
- вдосконалення вмінь та навичок знаходити, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел для розв'язання професійних завдань;
- формування вмінь оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- набуття вмінь та навичок знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп;
- вироблення навичок командної та самостійної роботи,
- сприяння мотивації студентів до самостійного оцінювання власної професійної діяльності, професійного розвитку та самовдосконалення.

Етапи організаційно-методичної роботи

1. Організаційно-методична робота. Участь у настановчій конференції. Ознайомлення з програмою виробничої практики
2. Ознайомлення з установою, на баз якої проходитиме виробнича практика. Вивчення документації, що регламентує діяльність установи.
3. Навчально-методична робота. Опрацювання навчально-методичної літератури з перекладу.
4. Науково-дослідна робота. Виконання індивідуального завдання.
5. Заповнення документації про проходження практики.
6. Підготовка до підсумкової конференції та захисту матеріалів практики.
7. Участь у підсумковій конференції. Захист матеріалів практики.

Очікувані результати проходження науково-педагогічної практики

У процесі педагогічної практики студенти повинні набути такі уміння:

- здійснювати переклад текстів з урахуванням стилю автора з англійської мови на українську;
- здійснювати редагування перекладу;
- використовувати найбільш ефективні стратегії та тактики для перекладу текстів на українську мову;

- аналізувати перекладені тексти, експериментувати з формою та змістом перекладу, працювати у команді з редактором та коректором, резонно сприймати критику свого перекладу та покращувати здійснений переклад.

Під час проходження виробничої практики студенти залучаються до промоційної діяльності видавництва, ознайомлюються з особливостями співпраці між видавництвом та вільнонайманим перекладачем, здобувають знання з фінансової та юридичної грамотності у процесі роботи з замовником. Важливим аспектом виробничої практики є публікація найкращих перекладів на ресурсах видавництва, що сприяє формуванню перекладацького портфоліо майбутніх випускників.

Система оцінювання

Система оцінювання виробничої практики відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті.

Поточний контроль здійснюється керівником і методистами практики протягом проходження магістрами виробничої практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять.

Поточний контроль охоплює:

- облік проведеної роботи під контролем керівника практики, керівником від кафедри (бази практики) та провідним фахівцем з практик ПНУ ім. В. Стефаніка;

- систематичний контроль за виконанням індивідуального плану практики з боку керівника;
- перевірку документації практики на проміжному етапі практики.

Підсумковий контроль здійснюється вкінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної перекладацької та редакторської діяльності магістрів за підсумками періоду практики. При виставленні диференційованої оцінки магістру враховується рівень перекладацької грамотності, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння перекладацькими та редакторськими вміннями і навичками, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

Підсумковий контроль охоплює:

- перевірку документації практики на заключному етапі практики;
- проведення підсумкової конференції на базі практики;
- складання заліку з виробничої практики.

Складовими загальної суми балів захисту звіту про практику є:

- 1) сума балів за переклад рецензії (80 балів);
- 2) сума балів за редагований переклад (20 балів).

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за проходження науково-педагогічної практики, становить 100 балів. Студент, який не набрав 50 балів, вважається таким, що не склав практику. У такому випадку студент користується повторним правом пройти практику за відомістю №2 у тижні теоретичного навчання.

На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі перекладу та редагування.

Критерії оцінювання

«Відмінно» (5 балів) виставляється, якщо переклад здійснено на високому мовному рівні, у перекладі відсутні конструкції, нехарактерні для української мови, переклад не містить необґрунтовано пропущених фрагментів, застосовано широкий спектр тактик для вирішення перекладацьких проблем, повністю передано як зміст, так і стиль оригіналу. У роботі з редагування присутні доречні пропозиції з покращення перекладеного тексту, редагування є командною роботою, коли редактор покращує виконаний переклад.

«Добре» (4 бали) виставляється, якщо переклад здійснено на достатньому мовному рівні, у перекладі можуть бути присутні конструкції, нехарактерні для української мови, переклад не містить необґрунтовано пропущених фрагментів, застосовано достатній спектр тактик для вирішення перекладацьких проблем, на загал передано як зміст, так і стиль оригіналу. У роботі з редагування присутні здебільшого доречні пропозиції з покращення перекладеного тексту, редагування є на загал командною роботою, коли редактор покращує виконаний переклад.

«Задовільно» (3 бали) виставляється, якщо переклад здійснено на недостатньому мовному рівні, у перекладі присутні конструкції, нехарактерні для української мови, переклад містить необґрунтовано

пропущені фрагменти, застосовано обмежений спектр тактик для вирішення перекладацьких проблем, не завжди повністю передано як зміст, так і стиль оригіналу. У роботі з редагування присутні недоречні пропозиції з покращення перекладеного тексту, редагування не є командною роботою, редактор не завжди покращує виконаний переклад.

«Незадовільно» (2 бали) виставляється, якщо переклад здійснено на дуже низькому мовному рівні, переклад рясніє конструкціями, нехарактерними для української мови, переклад містить численні необґрунтовано пропущені фрагменти, застосовано дуже обмежений спектр тактик для вирішення перекладацьких проблем, неповністю передано як зміст, так і стиль оригіналу. У роботі з редагування відсутні доречні пропозиції з покращення перекладеного тексту, редагування не є командною роботою, редактор не покращує виконаний переклад.

«Незадовільно» (1 бал) отримує студент, якщо не проходив виробничу (педагогічну) практику, або якщо студент використав машинний переклад (понад 30% збігів з машинним перекладом).

При виставленні підсумкової оцінки враховується думка керівника практики та думка представника видавництва, а також якість звітної документації та матеріалів виробничої практики.

Політика проходження науково-педагогічної практики

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану.

Дотримання *академічної доброчесності* засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» [«Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»](#). Ознайомитися із положенням можна за покликанням: [https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні документи/polozhenja/](https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/)

Якщо здобувач не має змоги пройти виробничу практику у заплановані терміни через поважні причини, підтверджені документально, то за його заявою і дозволом декана встановлюються нові терміни проходження практики із призначенням керівника практики.

Звітна документація з практики, яка здається із порушенням термінів без поважних причин, оцінюється на нижчу оцінку.

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Кожен студент повинен ознайомитися і дотримуватися

- Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/eonvn>),
- Правил внутрішнього розпорядку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/jegva>),
- Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lppsj>)

ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Після завершення практики магістр-практикант протягом трьох днів зобов'язаний подати керівнику (методисту) від фахової кафедри таку документацію:

1. Переклад літературної рецензії/рецензій українською мовою.
2. Редагований переклад колеги.
3. Щоденник виробничої практики.
4. Індивідуальний план виконання виробничої практики.

Щоденник студента-практиканта

ЩОДЕННИК студента-практиканта

Прізвище, ім'я та по-батькові _____
Факультет _____
Спеціальність _____ Курс _____
Місце проведення практики _____
Методист фахової кафедри _____
Завідувач кафедри _____
Декан факультету _____
Викладач зі спеціальності _____
Час проведення практики _____

План навчальної діяльності студента-практиканта

№ п/п	Зміст навчальної роботи	Відмітка про виконання

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

навчально-виховної роботи студента-практиканта

Прізвище, ім'я, по-батькові

Факультет

Спеціальність

Курс

Місце проведення практики

Індивідуальний план складається за такою формою:

№ п/п	Зміст видів перекладацької роботи	Дата проведення	Місце проведення	Примітка

- Бігич О. Б. та ін. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій навч. метод. посібник для студ. мовних спец. осв. кваліф. рівня «магістр». Київ: Ленвіт, 2011.
- Гудманян А.Г. Основи перекладознавства : навчальний посібник / А. Г. Гудманян, А. В. Сітко, Г. Г. Єнчева. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 352 с..
- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/eonvn>).
- Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : навч. посіб. : для студ. переклад. і філол. ф-тів/ін-тів / І. В. Корунець ; М-во освіти і науки України. – Вінниця : Нова кн., 2008. – 510 с. – Бібліогр.: с. 509–510..
- Правила внутрішнього розпорядку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/jegva>),
- Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lppsj>)
- Положення про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>
- Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>
- Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності. Підручник для студентів вищих закладів освіти за спеціальністю «Переклад». Вінниця: Нова книга, 2013.